

YETVART DANZİKİYAN: ABD'nin Suriye müdahalesi, AKP ve süreç

Posted on 27/09/2014

Bir yıl kadar önce, Esad yönetiminin kimyasal silah kullandığı yönünde güçlü şüpheler vardı ve ABD liderliğindeki koalisyonun Suriye topraklarına, Esad yönetimini cezalandırmak üzere bir saldırı düzenleyip düzenlemeyeceğini konuşuyorduk. Ancak Obama son anda konuyu Kongre'ye götürmeye karar verdi. Uluslararası ilişkileri yakından izleyenler için bunun anlamı açıktı: ABD saldırıdan vazgeçecekti. Zaten sonradan öyle oldu.

ABD saldırıdan niçin vazgeçmişti? Genel kanaate göre, neden, ABD'nin Esad'ın gitmesine henüz hazır olmaması ve -asıl olarak- 'yerine ne konacağı'nın henüz belli olmamasıydı.

Bu, anlaşılır bir açıklamaydı. Bölgeye bakıldığında, konuyu yakından izleyen hiçbir gazeteci, analist ya da gözlemci, Esad sonrası için makul bir senaryo çizemiyordu. Genel kanaat, bir kaosun hâkim olacağı, Arap Alevilerin Lazkiye ve benzeri birkaç bölgede sıkışacağı yönündeydi.

Fakat belli ki, ABD'yi durduran başka bir şey daha vardı. Bu acaba, IŞİD, ya da yeni adıyla, İslam Devleti miydi? Bilinmez. Hikâyenin ilginç yanı şu ki, bir yıl önce Esad'ı vurmak için hazırlık yapan ABD, şimdi Esad'ın düşmanlarını, Kongre'ye filan gitmeye de gerek görmeden vurdu. Bunda İslam Devleti / IŞİD militanlarının, bilhassa Batılı gazetecilerin ve yardım kuruluşu çalışanlarının kafalarını kesip görüntülerini yayınlamasının etkisi olmuştur elbette.

Burada birkaç nokta üzerinde durmak gerekebilir. ABD Esad'a saldırmaktan vazgeçerken öne sürülen gerekçelerden biri, belirttiğim gibi, 'sonrasına ilişkin belirsizlik'ti. Şu soru sorulmalı: ABD şimdi İslam Devleti kamplarına saldırdığına göre, 'sonrası'na ilişkin olarak,

kafasında ne tür bir senaryo var?

Bilemiyoruz. Böyle bir senaryoya herhangi bir devletin sahip olduğu konusunda da şüpheliyim. İleriye ilişkin tahmin yapmak güç. Ve elbette, ikinci mesele: Bu saldırılarla nasıl bir sonuç almayı düşünüyor ABD? Bir kara harekâtına girişmeyeceklerini yineleyip duruyorlar. Bu durumda, gerek Irak, gerek Suriye topraklarında, İslam Devleti / IŞİD ile kim savaşıyor? Kimse savaşmayacaksa, sadece hava bombardımanı ile nasıl bir sonuç alınacak? Şimdilik, belirsiz.

Bu belirsizlik sürerken, biz biraz da kendi topraklarımıza bakalım. İslam Devleti / IŞİD'in Türkiye'nin sınırlarında büyük bir altüst oluşa yol açtığı ve Suriye'deki Kürtleri çok zor durumda bıraktığı açık. İki açıdan: İslam Devleti hem Suriyeli Kürtlerin tırnaklarıyla kurduğu Rojava kantonunu boğmaya çalışıyor, hem de, bunun sonucu olarak birçok Suriyeli Kürt Türkiye'ye sığınmak durumunda kalıyor. Ve bu tablo içinde tüm dikkatler, IŞİD ve benzeri radikal İslamcı örgütlerle içli dışlı ilişkisi nedeniyle eleştirilen AKP hükümetine dönüyor.

AKP'nin pozisyonu, sınırı Kürtlere açmak. Ancak bu basit insani faaliyette dahi bu devletin ne yaptığından emin olamıyorsunuz. Sınırı geçen Kürtlerin sayısı 100 binlerle ifade ediliyor ancak Kürt kaynakları bu rakamı çok abartılı buluyor. Beri yandan, artık boşalmış halde olan Kobane'ye gitmek isteyen Türkiyeli Kürtlere sınırda zorluk çıkarılıyor.

Siyasal Kürt hareketinin temsilcileri AKP'nin şöyle bir hesap yaptığını öne sürüyorlar: Kobane'nin boşalmasıyla IŞİD'in işi kolaylaşacaktır ve böylece Rojava devrimi tamamen nefessiz bırakılacaktır. Bu, AKP'nin Türk devletinden devraldığı 'miras'la açıklanıyor.

AKP'nin birçok konuda klasik Türk devletinin reflekslerini tekrarladığını hatırlayınca, bu, mümkün bir senaryo gibi görünüyor. Bir ihtimal, Ankara'da kapalı kapılar ardında sınırlarımızın ötesindeki bir Kürt kantonunun mahzurları tartışılıyor, ve böyle bir kantonun

ortadan kaldırılmasının müzakere sürecinde Türk devletinin elini güçlendireceği...

Siyasal Kürt hareketi bu tabloya bakarak “Son sözü Öcalan söyleyecektir ama çözüm süreci böyle yürümez” dedi geçtiğimiz günlerde. KCK’dan gelen son mesajlar da, “çatışmasızlık halinin bittiği” yönünde. Çok açık ki, süreç şu ana kadarki en kritik sınavdan geçiyor.

Tam da bu günlerde, BM toplantıları vesilesiyle ABD’de bulunan Cumhurbaşkanı Erdoğan’dan, bilhassa İslam Devleti / IŞİD konusunda bir tür rota değişikliği anlamına gelecek açıklamalar gelmesine ne demeli? Erdoğan, ABD’nin Suriye’de İslam Devleti’ne karşı giriştiği operasyonları olumlu buldu, Türkiye’nin bu operasyonlara destek verebileceğini söyledi, bu destek opsiyonlarına ‘askerî’yi de kattı. Bugüne kadar hükümet kanadından gelen ve İslam Devleti’ne geniş bir anlayış çerçevesinden bakan açıklamalar dikkate alındığında, bunu bir ‘rota değişikliği’ ya da bir revizyon olarak yorumlamak yanlış olmaz. Peki, bu revizyona ne sebep olmuş olabilir?

Bir ihtimal, bu sütunlarda sık sık yazdığım ‘Sünni eksenli’ politikanın sonuç alıcı olmadığını görmüş olabilir AKP. Obama ile Erdoğan’ın arası, bu açıklamaya kadar, hâlâ limoniydi. ‘Görüşmesizlik hali’ bu açıklamayla son buldu ve resepsiyon vesilesiyle görüştüler. AKP bu ters yolda ilerlemenin global sistemde kendisini yalnızlaştıracağını düşünmüş olabilir. Bazı revizyonlarla yeniden ABD’nin görüş alanına girmek istemesi de muhtemel. Mesela hükümetin, tam da bu günlerde, dışişleri bakanları düzeyinde, yeni Mısır yönetimiyle görüşecek olması da, bu bahsettiğimiz revizyonun bir parçası gibi görünüyor.

Ancak iş bununla bitmiyor. Erdoğan, açıklamalarında, PKK’nın Suriye’deki kolu olan PYD’den de ‘terör örgütü’ olarak söz etti ve bu yapıyı da “kararlılıkla mücadele edilmesi gereken örgütler” arasında saydı. Bununla da kalmadı, PYD’yi IŞİD’e karşı savaşmamakla suçladı. Ve bir de, ısrarla öne sürülen ‘tampon bölge’ talepleri... Acaba AKP’nin kafasında, boşalmış olan bu bölgeye Batı’nın izni/işbirliğiyle kurulacak tampon bölge vesilesiyle yerleşmek mi var? Bu ‘işbirliği’ havası, bu formülü hayata geçirmek için izlenen bir yol mu?

Bu da mümkün.

Velhasıl, Suriye, özelde de Rojava, birçok meselenin hem düğümlendiği, hem de çözüleceği yer gibi görünüyor. Makul olan, süreci her şeyin önüne koyan bir politika izlemek.

Kaynak: [AGOS](#)